

” ... jeg har en vej, jeg snakker med mennesker”

Hvilken betydning har ungdomsorganisationernes sociale aktiviteter for unge flygtninge, der kommer til Danmark? Hvordan skaber man ligeværdige relationer imellem unge flygtninge og lokale unge frivillige? Og hvordan hjælper frivillige bedst unge flygtninge i gang med deres nye tilværelse i Danmark? Antropologi-studerende Anna Frohn Pedersen har undersøgt Ung-til-ung-indsatsen i Dansk Flygtningehjælp Ungdom og dens værdi for de nye unge danskere.

Af Anna Frohn Pedersen, MA i Visuel Antropologi

DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom – har siden 2009 arbejdet med at skabe lokale ung-til-ung-grupper, hvor unge flygtninge kan møde andre unge og deltage i forskellige fritidsaktiviteter, herunder udflugter, spil, idræt, madlavning og meget mere. Med støtte fra Tryk Fonden har DFUNK inden for de seneste to år kunnet etablere en række nye tiltag i Midtjylland, der betyder, at mere end 450 unge flygtninge i syv midtjyske kommuner i dag deltager i DFUNKs ung-til-ung-aktiviteter.

I foråret 2016 fik jeg til opgave at undersøge aktiviteternes betydning for deltagerne. Det gjorde jeg igennem tolv meget udbytterige interviews med i alt sytten deltagere og to frivillige fra seks midtjyske ung-til-ung grupper beliggende i Århus, Herning, Silkeborg og Viborg. Denne artikel er skrevet på baggrund af den evalueringsrapport, der kom ud af undersøgelsen, og stiller skarpt på undersøgelsens vigtigste opdagelser og de udviklingsperspektiver, de peger på. Alle interviewdeltagere er anonymiserede, og de præsenterede navne er således pseudonymer.

Deltagerne i undersøgelsen fortæller generelt om det store personlige udbytte, det giver dem at kunne mødes med de unge frivillige og dermed opbygge et socialt netværk, øve deres sprog og få hjælp til stort og småt. Mange taler om DFUNKs aktiviteter som et lyspunkt i hverdagen og en åbning af nye muligheder i ellers relativt isoleret fritidsliv. De ser det som et *frirum*, hvor de kan glemme bekymringen og de svære oplevelser, men også et *læringsrum*, hvor de kan få viden og udvikle nye færdigheder. Som Kalif fra Viborg siger:

“Da jeg startede i DFUNK, jeg kunne ikke lide at sidde med danskere, fordi det var svært for mig med sproget og min fortid, jeg havde rigtig store problemer. Men når jeg snakker med dem, jeg starter glemme. Så jeg starter med at sige til mig selv: ‘Du må ikke tænke fortid. Bare tænk ligesom de tænker. Sig ‘hej, hej, hej’, snak med dem, bagefter, gå hjem’. Sådan. Det bliver ligesom jeg kunne nye ting i mit liv”.

I det følgende vil jeg stille skarpt på et par af de egenskaber, der ifølge deltagerne gør ung-til-ung-aktiviteterne så værdifulde.

Plads til at lave fejl

Et tema, der går igen på tværs af deltagerne, er beskrivelsen af ung-til-ung-gruppen som et frirum med plads til afprøve sig selv. Bl.a. omtaler flere ung-til-ung-grupperne som et sted, hvor de trygt kan øve sig i at tale dansk

“Først bliver du genert, fordi du ved ikke, hvad skal du sige, men det... de griner ikke over, hvad du siger, når du snakker dansk. De fortæller dig den rigtige måde, og så bliver du ikke genert bagefter. Så bliver det normalt. Du snakker og har det sjovt. Det er godt” (Dawit).

Flere deltagere oplever, at de andre unge i ung-til-ung-gruppen ikke dømmes for deres fejltrin, men derimod hjælper dem på vej til at blive bedre til dansk. Ung-til-ung-gruppen skaber et forum, hvor de kan overkomme deres nervøsitet ved at skulle interagere med danskere:

“Før jeg gik dertil, så det var meget skræmmende, og jeg ved ikke, hvad jeg skal der, så jeg tænker så meget, men da jeg blev der, det var meget spændende” (Amir).

Flere af deltagerne oplever, at det at overkomme deres generthed og nervøsitet er noget, de også kan bruge uden for ung-til-ung-gruppens rammer:

“Ja. Først vi var lidt generte over at snakke med danskere, når man går på gaden, men nu har vi mødtes med danskere, og vi snakker sammen, det er okay nu. Når jeg ser en dame eller en kvinde eller en pige på gaden, jeg spørger spørgsmål, det er okay. Hvis jeg kender ikke adressen eller andre ting, hvis jeg skal spørge om bus eller andre ting, jeg skal bare sige ‘hej, må jeg spørge om noget?’” (Yusuf).

Ligesom Yusuf beskriver Edhem, hvordan han som frivillig i projektet Ung-i-Danmark bliver udfordret og får mulighed for at overkomme, hvad han før oplevede som ‘svære’ ting:

“Første gang var det lidt svært, fordi man skal tænke på, hvordan man vil tackle det, hvis det er svært. For eksempel at man får en mikrofon, og man skal fortælle om et arrangement, så det er lidt svært, fordi man bliver nervøs — tredives personer, det er måske lidt svært. Men lige nu, det er normalt. Vi skal også lære mange svære ting” (Edhem).

At turde tale dansk og turde påtage sig nye udfordringer giver ligeledes deltagerne nogle kompetencer, som de kan bruge i et arbejds- og uddannelsesmæssigt henseende. Edhem beskriver blandt andet det at blive god til dansk som en ‘nøgle’ til at kunne få et arbejde eller en uddannelse, mens andre italesætter de kompetencer, netværk og erfaringer de tilegner sig i gruppen (især hvis de selv bliver frivillige), som afgørende for deres jobmuligheder i Danmark.

En ny ‘familie’ – betydningen af at blive set

“Dengang jeg kom her til huset, jeg var kun alene i Højbjerg. Der var kun mig alene i hele huset. Fire værelser og en stue. Der var kun mig. Og så det var vinter, og så der var kun mig. Det var meget kedeligt. Så jeg var stresset. Jeg sidder inde i huset. Hvad skal jeg spise, også? Fordi du bliver bare helt træt. Der var kun mig, følte jeg” (Bilal, beboer på bosted).

Som Bilal fortæller, kan det være en yderst ensom tilværelse, der møder én, når man kommer alene til Danmark. Bilals oplevelse er langt fra enestående. Langt de fleste af de interviewede er kommet som uledsagede flygtninge og har derfor oplevet at være meget alene i Danmark. Det at komme med i en ung-til-ung gruppe har for mange været en måde, hvorpå de har kunnet slippe ensomheden og få et socialt netværk i Danmark: *“Vi har en gruppe nu, og vi snakker næsten altid, vi snakker sammen. Den gruppe bliver venner for os eller ligesom brødre eller søskende.* (Amir).

Ligesom Amir, bruger omkring halvdelen af de interviewede deltagere ord som ‘familie’, ‘bror’ eller ‘søster’, når de skal beskrive deres relation til deltagerne og de andre frivillige i ung-til-ung-grupperne. Ordet ‘familie’ bliver ofte defineret som en social gruppe, der er juridisk eller biologisk beslægtet. Hvor den danske brug af ordet familie normalt henviser til en mindre gruppe, kommer mange af deltagerne fra kulturer, hvor et større antal personer defineres som familie. Til trods for at deltagerne og de frivillige i ung-til-ung-grupperne ikke er beslægtede, sammenligner deltagerne ofte relationerne i Ung-til-Ung-gruppen med familiære relationer. For flere af deltagerne bliver relationen til de frivillige karakteriseret som familielignende, fordi de regelmæssigt snakker sammen, og fordi de frivillige har lyst til at mødes med deltagerne, lære dem at kende, og som Hassan udtrykker det: ‘at se dig glad’. Ifølge Hassan er gruppen som en slags ‘familie’ pga. den særlige interaktion, han oplever, er tilstede mellem deltagerne og de frivillige: *“De har respekt for hinanden dem der i DFUNK. De elsker hinanden for eksempel. De er som familie, de laver alt for hinanden”* (Hassan).

Bilal og Dawit beskriver, hvordan ung-til-ung gruppen opfylder deres behov for at dele hverdagsøjeblikke med andre mennesker, samt blive set og lyttet til. Hvor de i Danmark mangler deres familie til at spørge ind til og interessere sig for deres hverdag, oplever de, at relationerne i ung-til-ung gruppen får en lignende funktion:

“Hvis jeg kommer hjem, så kan jeg fortælle det til min familie nogle gange, hvad jeg har gjort. Hvad skal jeg gøre senere, og hvad jeg har gjort før. Jeg fortæller bare DFUNK. De kommer hjem, og så vi snakker, hvad... de fortæller til mig, hvad skal de gøre, og jeg fortæller hvad skal jeg gøre, bare ligesom en normal familie” (Bilal).

Dawit forklarer, at det at blive set og hørt betyder meget for ens velbefindende i Danmark: *“Man får det bedre når man snakker med nogen og de forstår”* (Dawit). Derudover forklarer Kalif vigtigheden af at dele sin historie med netop danskere. Han oplever, at det er en måde, hvorpå danskere og flygtninge kan lære at forstå og respektere hinanden på tværs af kulturelle forskelle. Samtidigt har det at have mennesker at kunne tale med givet Kalif en følelse af, at han ikke er fortabt — at der er en fremtid forude og en retning for ham:

“Det er ligesom om, jeg sejler i havet, og jeg ved ikke, hvor jeg skal hen for eksempel, i mit hav. Det er sådan. Det er ligesom om, at når jeg sidder derhjemme, så sidder jeg midt i havet om natten. Det er mørkt, jeg kan ikke se noget. Så jeg ved ikke, hvor jeg skal hen. Når jeg sidder her (I DFUNK), der er det ligesom om, at jeg er i mit hav, jeg ved, hvor jeg skal hen, jeg har en vej, jeg snakker med mennesker” (Kalif).

Særligt Bilal, Dawit og Zarif, der alle er tilknyttet en ung-til-ung gruppe på deres bosted, oplever, at de bliver set og hørt gennem deres nære relationer til de frivillige. Beboernes oplevelse af de særligt tætte bånd med de frivillige antyder, at der sker noget med relationerne i ung-til-ung gruppen, når sammenkomsterne foregår i drengenes eget hjem, hvor de er på hjemmebane, og kan give noget igen ved blandt andet at stå for fællesspisningen. De nære relationer på bostederne indikerer, at der er potentiale i at etablere flere ung-til-ung grupper på

bostederne, da det især er disse rammer, der muliggør de relationer, hvor deltagerne oplever, de bliver set og hørt.

En ligeværdig relation

Flere af deltagerne understreger vigtigheden af, at relationerne i ung-til-ung-grupperne har det, man kan kalde en *ligeværdig karakter*. To af dem, der peger på dette er Bilal og Dawit, der beskriver, hvordan de i Ung-til-Ung-gruppen føler sig som mere end blot 'flygtning':

Bilal: "Du føler sådan, at der ikke er forskellige mennesker, du er flygtning eller... du føler ikke sådan der. Du føler bare, det er normalt. For eksempel når vi går her i mad-mekka, alle de snakker, og de spiller, og de spiller sammen. De går ikke... "

Dawit: "Hver for sig".

Det bliver gentagne gange fremhævet af flere af deltagerne, hvad det betyder for dem, at de selv får mulighed for at give noget tilbage til fællesskabet. Amir fremhæver, at den relation, han har til de andre deltagere og frivillige i ung-til-ung-gruppen, er en relation, der går begge veje — det er ikke kun en gruppe, hvor han kommer og får hjælp, men en gruppe, hvor han føler, de kan hjælpe hinanden gennem de venskaber, de har etableret: "*Faktisk de hjælper os nu, men måske i fremtiden, vi kan hjælpe selvfølgelig*" (Amir). I lighed med Amir, beskriver omkring en tredjedel af de interviewede deltagere, hvordan de gennem ung-til-ung-gruppen er blevet motiverede til fremover selv at lave frivilligt arbejde i DFUNK eller organisationer i Danmark:

Bilal: "I min fremtid, jeg tænker at blive som DFUNK. I min fremtid jeg skal hjælpe dem der er nye, fordi..."

Dawit: "Fordi du ved, hvordan de føler".

Bilal: "Ja, at komme her... og så hvordan DFUNK har hjulpet mig. Det er mig, der skal hjælpe".

Mens mange af deltagerne italesætter en motivation for at blive frivillig, udtrykker de, der allerede er frivillige, en stolthed og glæde over nu at kunne hjælpe andre. At blive set og anerkendt som mere end en person, der skal hjælpes - som en ligeværdig medspiller - har generelt stor betydning for de unge flygtninges selvværd og velbefindende i Danmark. Samtidigt fortæller de, at det netop er ved at være frivillig, de kan skabe sig de kompetencer og erfaringer, som de oplever, at arbejdsmarkedet efterspørger.

Konklusion: Et netværk af aktiviteter

Generelt har undersøgelsen vist, at ung-til-ung-grupperne i de midtjyske byer åbner op for, at unge med flygtningebaggrund kan få et bedre selvværd og en fornyet motivation, samt oplevelser, kompetencer og netværk, hvormed de kan skabe sig en bedre tilværelse i Danmark. Dog viser undersøgelsen også, at det specielt er i det større netværk af aktivitetstilbud i Århus, at deltagerne oplever, de kan strukturere en hverdag omkring aktiviteterne og danne sig nære relationer med de andre deltagere og frivillige. Når deltagerne i Århus' ung-til-ung-grupper taler om deres oplevelser i grupperne, flyder deres fortællinger ofte over i også at inkludere andre DFUNK-tilbud som Ung-i-Danmark projektet, DFUNK Lab, og Mad-mekka. Mange deltagere og frivillige engagerer sig således i flere grupper på samme tid, og som Edhem og Yusuf

beskriver, er der mulighed for, at de kan være deltagere i en gruppe og frivillige i en anden. DFUNK-projekterne i Århus danner derved et netværk af grupper, hvor deltagere og frivillige mødes på tværs og danner venskaber gennem de forskellige ugentlige aktiviteter.

Den forskel som de midtjyske ung-til-ung-grupper allerede gør for unge med flygtningebaggrund indikerer, at der også i de mellemstore byer er et potentiale for at kunne skabe flere og mere forskelligartede tilbud til unge flygtninge. På den måde vil de også bygge en hverdag op omkring DFUNK-aktiviteterne. Det skal hertil siges, at flere af ung-til-ung-grupperne i de midtjyske byer allerede nu lader sig inspirere af DFUNK-arrangementerne i Århus, og nye projekttiltag er så småt ved at spire i byer som Herning og Silkeborg.